

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Andreae Alciati Emblemata

Alciati, Andrea

Patavii, 1661

Concoria symbolum. Emblema XXXIIX.

[urn:nbn:de:bsz:31-127360](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-127360)

Concordiæ Symbolum .
EMBLEMA XXXIIX.

CORNICVM mira inter se concordia vitæ est,
Mutua statq; illis intemerata fides .
Hinc volucres hæc scepra gerunt, quod scilicet omnes
Consensu populi stantq; caduntq; duces :
Quem si de medio tollas, discordia præcep
Aduolat, & secum regia fata trahit .

COMMENTARI I.

- I. **I**N solida basi stat erectum sceptrum, regium, circa quod cornices, notæ satis aues, magna festiuitate & alarum planctu volitare videntur, quasi sollicitæ, ne in aliquam partem declinans sceptrum cadat.
- II. **D**ESVMPTVM est Emblemata ex lib. 3. de animalibus Eliani Græci scriptoris, citante Politiano cap. 67. Miscell. in hæc verba: Cornices inter se fidelissimæ sunt, & cum societatem coierint, maximo se opere

diligunt. Neq; id genus animalia videat quispiam licenter misceri & temerè. Quia hoc quoq; dicunt, qui res istiusmodi calent, altera extincta comparem viduam de gere. Caterum id quoq; audio, veteres in nuptijs post Hymenæum cornicem intocare, signumque id concordia dare ijs consueisse, qui liberam quærendorum gratia conuenissent. Tum qui sedes animum & volatus obseruant, inauspicatum esse captatibus

tibus anguria dicunt. vnius tantum cornicis obsequium. Hæc Ælianus. Orus Apollo in Hieroglyphicis fere idem habet: Martem, inquit, & Venerem scribentes, aut nuptias, geminas cornices pingunt, marem & feminam: quoniam hoc animal duo ova parit, ex quibus marem & feminam generari oportet. Si autem eueniat, quod raro euenit, vt duo mares generentur, aut duæ feminæ, iugati mares cum feminis alteri cornici non admiscuntur. Itidem neq; femina alteri mari, sed dissociati soli degunt. Ideo vnica cornici occurrentes augurantur futurum, vt viduali vita sibi viuendum sit. Sic ille. Carterum cornices haberi pro concordia symbolo præter Orum tradit etiam Pierius Hieroglyphic. 20. Iuuenalis Satyra 1.

Cornices
symbolū
concordia.

*Vt colitur pax, atq; fides, victoria, virtus,
Quaque saluato crepitat concordia nido.*
Quem Satyrici locum scio à pleriq; non de cornice (quod pro concordia nota hic statimus) sed de ciconia intelligi. Solent enim ad id Ouidianum istud adducere:

Ipsa sibi plaudat erepitante ciconia rostro.
Sed cornicis imago videtur in Faustine Augustæ nummis cum inscriptione CONCORDIA. Sceptrum autem virgam tegiam Hieroglyphicum regni esse, ex literis sacris tradit idem Pierius lib. 41. Vide adagium, *Cornicum oculos configere*, cuius explicationem non admittit noster Alciatus lib. 7. Parerg. cap. 17. quem vide. Porro prodigiosa cornicum viuacitas in proverbium abiit, *Cornicibus viuacior*. Vnde Hesiodus:

Cornicibus viuacior.

Ter tria secula hominis transiit garrula cornix.

Et Faustus:

Longaq; producat vinax cū secula cornix.
Eodē pertinet, quod Philosophus ille moriens cornicibus inuidisse longævitatē legitur, quam natura negasset homini. De concordia præterea non nihil agit Ovidius 1. Fastor. ibi:

*Candida te niveo posuit lux proxima tēplo,
Qua fert sublimes alta Moneta gradus.*

III.

MTV A statq; illis &c. Hic versiculus in alijs editionibus sic habebat:

Inq; vicin nunquam contaminata fides.
Quare autem sequimur, coirexit Barthol. Anulus, vt alios quosdam locos, quos postea indicabimus.

Quod scilicet omnes, &c. Huc, ni fallor,

videtur pertinere Horatianum illud, Ode 35. lib. 1.

*Iniuroso ne pede proruas
Stantem columnam: neu, populus frequens
Ad arma cessantes, ad arma
Concitet, imperiumq; frangat.*

Hic columna nomine, sceptrum Principis, ipsumq; adeo statum regium, populi, omniumque Reipub. ordinum concordia fundatum significat: quæ nisi seruetur concordia, omnia pessum eunt. Elegans locus Nazarij Panegyrico ad Constantium: Perpendit secum excellens prudentia tua, eiq; semper pietas tua applicata omnes concordie commoditates, illam esse fundamentum ac radicem otij, bonorum ciuium seminarium, quietis publicæ segetem, & alman pacis alticem. Videtur iste panegyristes non obscure alludere ad nomen βασιλευς, quod inditum, quia rex sit βασις λαῦ. De quo Minos adhuc puer ita lufit: *Cur docti βασιλῆα olim dixeris Pelagi?* Nempe βασις λαῦ rex bonus haud dubie est.

Stantq; caduntq; Multiplex verbi stare, significatus est ex Nomio: Stare, id est, consistere, erigi, prominere, fidem habere, valere, consistere, fixum esse. Sic apud eundem cadere, tuere, occidere, euenire. In panegyrico Maximiano & Constantino AA. dicto: Dij immortales probare voluerunt tibi innixam stitisse Rempubicam, cū sine te stare non possent.

Duces] Reges, & qui imperium in populos exercent.

Quem] consensum.

Discordia præceps aduolat] Discordiam Deam coluere pagani homines, quam eandem cum A te (de qua postea) pleriq; volunt. Vide Gyrald. Syntag. 1.

Regia fata] Regis aut Principis morte. Alludit ad illa famigerata verba, quæ posuit Sallustius in Iugurtha: Concordia pauæ res crescit, discordia maxima dilabitur. Quod & euangelicæ literæ testantur. Sic subditorum atq; ipsius plebeculæ firma concordia, & tranquilla vnanimitas, Reges ipsos, eorumq; Rempubl. egregie & diutissime conseruabit, iuxta adagium: *Concordia fulciuntur opes etiam cœciga.*

IV.
PRINCIPVM summorum status Plebis non aliunde stabilimentum capie, quam à cordia populi consensu, concordia, & beneuolentia. Itaq; prudenter & prouidè faciunt, necessaria qui

Stare.

Cadere.

Discordia
Dea.

IV.

qui stabile ac firmum in subditos imperiū tutari volunt, cūm motuum omnium & seditionum causas præcidunt, maluntque à suis amari, quàm t meri. Eam populi concordiam & consensum, regie potestatis conservatricem hic proponit *συμβολικὸς*, adhibita cornicum, quæ sceptrum sustinent, imagine. Ex quo meminisse debent imperium suum pendere à populari consensu. Quod ne sit molestum exemplis hinc inde conquestis confirmare, tantummodò reperam quæ auctor ipsemet in lib. 15. Comment. De verbor. signific. attulit. Principio rerum omnium, inquit, non diuina iussione, sed ex populi consensu reges assumpti sunt: quod & post Romani imperij occasum seruatum fuit, cūm Carolus Magnus à populo Romano Augustus electus est, & à Pontifice Leone sacro oleo iunctus: quod ius populi hodie Gregoriana lege in septem Germaniæ Primates translatum est. Sic & Franci Chilperico eiecto, quod regno non esset idoneus, Pipinum *παυλατικῶ* consilio substituerunt. Et cūm Pipini proles à maioribus degenerasset, rursus Odonem, mox eius fratrem Robertum, & deinde Roberti nepotem Hugonem ad summum fastigium euexerunt. Is Hugo est, qui vulgò Capetus dicebatur, vnde oriundi sunt, qui etiamnum Francorum rebus moderantur. Et quod de maximis hisce Regibus, nimirum Romano & Franco, dictum est, idem & in inferioribus obseruatum fuisse, qui historicos legerit, deprehendet, vt meritò censeam diuina lege eum iutum Principem esse, qui ex populi consensu regnet; quod & Aristoteles tradidit: qui verò inuitis dominetur, eum tyrannum esse. Vnde cūm magna regna non ex subditorum consensu, sed per violentiam primò constituta sint, mer to D. August. De ciuit. Dei 4. magna atrocitas esse dixit, adducto etiam piratæ

cuiusdam exemplo, qui comprehensus, & ante Alexandrum Magnum adductus, cū interrogaretur, qua causa mare haberet infestum? Quid tibi, inquit, vt orbem terrarum habeas infestum? sed quia id ego exiguò nauigio facio, latro vocor: tu quia magna classe, Imperator. Hactenus Aleiatus. Quoties autem veterum monumenta percurrimus, facillè obseruamus quàm fluxa, & momentanea sit Principum potentia, quanquam sublimis & altis nixa radicibus putetur. Hi enim nisi precario, & quasi populari suffragio imperant, nempe quorum nisi moderatum sit imperium, quàm citissimè corruit. *Ælianus* refert Thyrsum insignem tyrannum suos ad eò torfisse, vt legem tulerit, qua nemo neq; priuatum, neq; publicè inuicem colloqui aut miserere sermones auderet. Quod cum subditis molestissimum & odiosissimum esset, qui nutu oculorum, manuumq; gestu animi sensa cogebantur exprimere, id etiam voluit esse prohibitum, vt molestiæ dolorem adijceret intolerabilem: quispiam eorum locum publicum petijt, qui multis lachrymis effusus, alios etià ad fletum prouocauit. Id cūm rescisset tyrannus, in forum statim venit, quò etiam id, si posset, populo eriperet, flendi nempe libertatem. Ciues commoti arma regijs satellitibus extorserunt, & suum tyrannum de medio sustulerunt, Eandem fortunæ mutationem sensit Amasis Ægyptiorum Rex. Cū enim plerosq; ex suis extremo supplicio affecisset, alios fortunis spoliasset, & in omnes insolentior atque superbior ueniret, imperium eius aliquantò toleratum est, donec Ætisanes Æthiopum Rex in eū irrupisset: tum enim odia occulta erupere, cumq; multi ab eo desciuissent, regno tandem pulsus est, teste Diodoro lib. 2. Plura obuia sunt.

*Historia
Thyrsi ty
ranni ex
Æliano*

*Amasis
Ægyptiorum
Rex*

